

LAKIALOITE 36/2013 vp

Laki työsopimuslain 13 luvun 11 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

Työsopimuslaki (TSL) velvoittaa työnantajan noudattamaan vähintään valtakunnallisen yleissitovan työehtosopimuksen määräyksiä niistä työsuhteen ehdoista ja työoloista, jotka koskevat työntekijän tekemää tai siihen rinnastettavaa työtä. TSL 2 luvun 7 §:n 1 momentin mukaan: "Työnantajan on noudatettava vähintään valtakunnallisen, asianomaisella alalla edustavana pidettävän työehtosopimuksen (yleissitova työehtosopimus) määräyksiä niistä työsuhteen ehdoista ja työoloista, jotka koskevat työntekijän tekemää tai siihen lähinnä rinnastettavaa työtä."

Työsopimuslaissa työnantajan tai tämän edustajan rikkomuksista rangaistusuhka on liitetty velvollisuuteen antaa työntekijälle kirjallinen selvitys työnteon keskeisistä ehdoista, työnantajan kuittausoikeuden rajoitukseen, työtodistuksen antamiseen työntekijälle, työntekijöiden koontumisoikeuteen työpaikalla ja työsopimuslain nähtävänäpitoon (TSL 13:11.2). Tämän kanssa johdonmukaista ei ole, että työsopimuslaissa ei säädetä minkäänlaista tehostetta sille, että työnantaja jättää valtakunnallisen yleissitovan työehtosopimuksen määräykset huomiotta. Tämä mahdollistaa käytännössä muun muassa sen, että palkkoja voidaan maksaa alle voimassa olevien työehtosopimusten määräysten. Alipalkan maksaminen on osoittautunut ongelmaksi etenkin nuorten ja lähetettyjen työntekijöiden kohdalla. Tämä on osaltaan edesauttamassa harmaata taloutta.

Työntekijän mahdollisuus turvautua muualla lainsäädännössä säädettyihin oikeusturvakeinoi-

hin silloin, kun hänelle on maksettu alipalkkaa, on teoreettinen eikä tosiasiassa anna työntekijälle oikeusturvaa palkkaansa koskevista asioista. Vaikka työntekijä voi suorituskanteella vaatia saamatta jäänyttä palkkaansa, etenkin nuorten ja lähetettyjen työntekijöiden tosiasialliset mahdollisuudet jälkikäteisen oikeusturvan saamiseen ovat heikot. Prosessikynnys on liian korkea. Tällä hetkellä edes hyvityssakkokannetta ei voida nostaa työhön sovellettavan yleissitovan työehtosopimuksen rikkomisesta. Työehtosopimuksen ehtojen noudattamismääräyksen kirjajaminen työsopimuslakiin tuo huomattavan parannuksen työntekijän oikeusturvaan.

Työnantajan yksityisoikeudellisiksi luonnehdittavat laiminlyönnit on lainsäädännössä jätetty rikosoikeudellisen rangaistavuuden ulkopuolelle. Alipalkkaus on vakava ongelma. Erityisen vakavana ja moitittavana alipalkkausta on pidettävä silloin, kun siihen liittyy heikommassa asemassa olevan hyväksikäyttöä; tällöin saatetaan lähestyä jopa ihmiskaupan tunnusmerkistöä.

Työlainsäädäntö on perinteisesti valmisteltu kolmikantaisesti. Maassa ei ole toimivaa kolmikantaa. Se ei kuitenkaan voi merkitä sitä, että työlainsäädäntöä ei voitaisi uudistaa, muuttaa tai parantaa silloin, kun siihen on tosiasialliset perusteet olemassa.

Työ- ja elinkeinoministeriössä ei ole tällä hetkellä vireillä lakihankkeita yleissitovan työehtosopimuksen noudattamatta jättämisen sanktioimiseksi, eikä asiasta ole kirjausta hallitusohjelmassa. Alipalkkaus on osa harmaata taloutta.

Siksi on ensiarvoisen tärkeää, että työsopimuslakiin kirjataan työehtosopimusten noudattaminen. Yleissitovissa työehtosopimuksissa palkat määritellään, ja näin alipalkan maksamisesta tulisi automaattisesti sanktioita myös työnantajalle.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

työsopimuslain 13 luvun 11 §:n §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työsopimuslain (55/2001) 13 luvun 11 §:n 2 momentin 4 ja 5 kohta, sellaisina kuin ne ovat laissa 1333/2007 sekä
lisätään 13 luvun 11 §:n 2 momenttiin uusi 6 kohta seuraavasti:

13 luku

Erinäisiä säännöksiä

11 §

Rangaistussäännökset

Työnantaja tai tämän edustaja, joka tahallaan
tai huolimattomuudesta rikkoo

4) 13 luvun 2 §:n säännöksiä työntekijöiden
kokoontumisoikeudesta työpaikalla,

5) 13 luvun 10 §:n säännöksiä tämän lain nähtävänäpidosta taikka

6) 2 luvun 7 §:n 1 momentin säännöksiä työehtosopimusten yleissitovuudesta,
on tuomittava *työsopimuslakirikkomuksesta*
sakkoon.

_____ Tämä laki tulee voimaan päivänä _____ kuuta
20 _____.

Helsingissä 26 päivänä kesäkuuta 2013

Maria Tolppanen /ps
Jari Lindström /ps
Anne Louhelainen /ps
Osmo Kokko /ps
Ritva Elomaa /ps
Lauri Heikkilä /ps
Laila Koskela /ps

Kimmo Kivelä /ps
Pietari Jääskeläinen /ps
Anssi Joutsenlahti /ps
Arja Juvonen /ps
Juha Väättäin /ps
Reijo Tossavainen /ps